

Asia

EU: Neuvoston päätös: Hiili- ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelma sen monivuotiset tekniset suuntaviivat

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio toimitti 17. heinäkuuta 2020 neuvostolle ehdotuksensa neuvoston päätöksiksi. Käsittely aloitettu neuvoston finanssineuvosten työryhmässä 9.9.2020.

Käsiteltävänä ovat neuvoston päätökset:

- Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästudkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan täytäntöönpanon edellyttämistä säännöksistä tehdyn päätöksen 2003/76/EY muuttamisesta ja
- Hiili- ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelman hyväksymisestä sekä ohjelman monivuotisista teknisistä suuntaviivoista tehdyn päätöksen 2008/376/EY muuttamisesta

Jotta tutkimusohjelman toimeenpanoa voidaan jatkaa vuoden 2021 alusta, tulee edellä mainituista asetuksista tehdä päätökset vielä vuoden 2020 aikana.

Tämä muistio toimitetaan eduskunnalle E-kirjeen liitteenä.

Suomen kanta

Suomi kannattaa komission ehdottamia muutoksia, jotka varmistavat tutkimusohjelman laajuuden pysymisen halutulla tasolla sekä myös merkittävän panostuksen hiili- ja terästeollisuuden uudistumisen tukemiseen kohti vähähiilisyyttä.

Pääasiallinen sisältö

Hiili- ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelma on EU:n rahoitusohjelma, josta rahoitetaan hiili- ja teräsalan tutkimushankkeita. Hiili- ja terästudkimusrahastolla on omat oikeusperustansa monivuotisen rahoituskehiksen ulkopuolella. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) perustamissopimuksen voimassaolon päätyttyä vuonna 2002 jäsenvaltiot perustivat EU:n perussopimukseen liitettyllä pöytäkirjalla N:o 37 uuden hiili- ja terästudkimusrahaston, joka jatkaa Euroopan hiili- ja teräsyhteisön teräsalan tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen

ohjelmia. Rahaston tutkimusohjelmasta myönnetään vuosittain noin 40 miljoonaa euroa tutkimukseen ja innovointiin hiilen ja teräkseen liittyvillä aloilla (hiili 27,2 % rahoituksesta ja teräs 72,8 %). Sen toimintaa rahoitetaan selvitystilassa olevan EHTY:n varoista kertyvän tuoton avulla EU:n perussopimusten liitteenä olevan pöytäkirjan N:o 37 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Jotta tutkimusrahoituksen määrä vaihtelisi rahoitusmarkkinoiden liikkeiden vuoksi mahdollisimman vähän, tehdään tasauslaskelma.

Tilintarkastustuomioistuin totesi Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä hiljattain tekemässään katsauksessa, että hiili- ja terästutkimusrahaston rahoittaminen yksinomaan varainhallintaan perustuvien tulojen avulla ei ole kestävä ratkaisu nykyisen korkotason vallitessa. Tilintarkastustuomioistuin katsoi erityisesti, että taloudellisten suuntaviivojen tarkistus on kiireellinen ja että tarkistuksessa olisi saatava vastaus siihen, kuinka selvitystilassa olevan EHTY:n pääoma saataisiin tuottavaksi EU:n tutkimuksen puiteohjelmien yhteydessä.

Hiilialan neuvoo-antava ryhmä CAG ja teräsalan neuvoo-antava ryhmä SAG kiirehtivät kesäkuussa 2019 oikeusperustojen tarkistamista ohjelman jatkumisen varmistamiseksi siten, että ohjelman tavoitteet mukautetaan samalla alan nykyisiin tarpeisiin. Samalla ne kannattivat sitä, että varoista käytettäisiin vaiheittain osa eli noin kolmannes (noin 50–70 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2021–2027) hiili- ja teräsalan tutkimushankkeiden rahoittamiseen.

Hiili- ja terästutkimusrahastolle ehdotetaan myönnettäväksi vuoteen 2027 asti vuotuinen määräraha 111 miljoonaa euroa, joka käytettäisiin seuraavasti: Tutkimusyhteistyö hiileen ja teräkseen liittyvillä aloilla 40 miljoonaa euroa ja 71 miljoonaa euroa läpimurtoteknologioihin, joilla teräksen valmistusprosessista voidaan saada lähes hiiletöntä, samoin kuin tutkimushankkeita, joilla hallitaan oikeudenmukaista siirtymää toimintansa lopettaneiden hiilikaivosten tai suljettavien hiilikaivosten ja niihin liittyvän infrastruktuurin osalta oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisesti. Nämä määrärahat ja niihin liittyvät maksut olisi rahoitettava sijoituksista saatavista nettotuotoista ja tarvittaessa omaisuuden myynnistä saatavista tuloista.

Samaan aikaan komission ehdotuksella pyritään saattamaan rahaston tutkimusohjelma yhdenmukaiseksi Pariisin ilmastopimuksen, komission laatiman Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa koskevan komission tiedonannon, uuden kiertotaloutta koskevan EU:n toimintasuunnitelman ja komission esittämän Euroopan uuden teollisuusstrategian kanssa.

Ehdotuksella on seuraavat tavoitteet:

- Päivitetään hiiltä koskevat tutkimustavoitteet vastaamaan komission ilmasto-, energia- ja ympäristötavoitteita. Lisäksi tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä ja toteuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta annettuun tiedonantoon kirjattu vahingon välttämisen periaate.
- Tuetaan oikeudenmukaista ja tasapuolista siirtymää kivihiilialueilla oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin periaatteiden mukaisesti.
- Tarkistetaan terästä koskevia tutkimustavoitteita lähes hiilettömien teräksenvalmistusteknologioiden, teräkseen liittyvien sovellusten ja teräksen käytön priorisoimiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta tehdyn, perussopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 37 2 artiklan toinen kohta.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU20, tutkimus- ja innovaatiojaosto, kirjallinen menettely 31.8. - 8.9.2020

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

9772/20

9773/20

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedotTimo Haapalehto, timo.haapalehto@tem.fi, puh. 0295047218Hanna Vuorinen, hanna.vuorinen@tem.fi, puh. 0295047145**EUTORI-tunnus****Liitteet****Viite**

Asiasanat	innovaatiot, jaosto tutkimus ja innovaatio (EU 20), teräs, tutkimus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, hiili
Hoitaa	TEM, UM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PE, PLM, SM, STM, TULLI, VM, VNK, VTV, YM
